B&W BRUDKOWSKI & WSPÓLNICY

NEWSLETTER Nr 3

Szanowni Państwo,

Zapraszamy do lektury kolejnego wydania naszego Newslettera.

Spis treści

1. Europejska przestrzeń danych dotyczących zdrowia – przełomowa inicjatywa dla pacjentów Unii Europejskiej 2
2. Rozpoczęcie prac legislacyjnych nad wprowadzeniem aut autonomicznych do ruchu drogowego w Polsce 3
3. Zmiany w zapewnianiu szerszego dostępu do danych – wymiana informacji między przedsiębiorstwami (Data Act) 4
4. Wpływ zmiany czasu na wynagrodzenie pracownika 5
5. Zmiany w rozporządzeniu o wzorach wspólnotowych (ochrona własności intelektualnej) 6

I. Europejska przestrzeń danych dotyczących zdrowia – przełomowa inicjatywa dla pacjentów Unii Europejskiej.

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2025/327 z dnia 11 lutego 2025 r. w sprawie europejskiej przestrzeni danych dotyczących zdrowia oraz zmiany dyrektywy 2011/24/UE i rozporządzenia (UE) 2024/2847 weszło w życie w dniu 26 marca 2025 roku. Na jego mocy powstała europejska przestrzeń danych medycznych **European Health Data Space** (dalej również jako: EHDS).

Głównym założeniem rozporządzenia jest poprawa dostępu osób fizycznych do ich elektronicznych danych osobowych dotyczących zdrowia. Pacjenci będą posiadać pełną kontrolę nad swoimi danymi zdrowotnymi. Dostęp do dokumentacji medycznej będzie możliwy z każdego miejsca w Unii Europejskiej – bez względu na to gdzie aktualnie przebywa pacjent, umożliwi to niezwłoczną weryfikację historii zdrowia, co ułatwi diagnozę oraz leczenie.

Europejska przestrzeń danych dotyczących zdrowia to też ogromna szansa dla naukowców i instytucji, którzy zajmują się ochroną zdrowia. Dane zdrowotne (zanonimizowane) będą mogły być wykorzystywane do badań naukowych, monitorowania stanu zdrowia społeczeństwa, a także przygotowywania skutecznych strategii zdrowotnych na terenie UE.

By zagwarantować poprawne działanie przestrzeni, systemy elektronicznej dokumentacji medycznej (EDM) w każdym kraju będą musiały być ze sobą kompatybilne. Dzięki ujednoliceniom lekarz każdego kraju Unii Europejskiej będzie mógł odczytać i zrozumieć dokumentację pacjenta, nawet jeśli ten pochodzi z innego państwa.

Wdrażanie nastąpi etapowo, instytucje oraz przepisy, które umożliwią działanie systemu będą gotowe do 26 marca 2027 roku. Do tego czasu Komisja Europejska opracuje zasady gromadzenia, przechowywania i wymiany danych w przestrzeni EHDS, a państwa członkowskie wyznaczą, kto będzie zarządzać systemami elektronicznej dokumentacji medycznej w danym kraju.

II. Rozpoczęcie prac legislacyjnych nad wprowadzeniem aut autonomicznych do ruchu drogowego w Polsce.

Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2022/1426 z 5.8.2022 r. ustanawiające zasady stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/2144 w odniesieniu do jednolitych procedur i specyfikacji technicznych w zakresie homologacji typu systemu zautomatyzowanej jazdy (ADS) pojazdów w pełni zautomatyzowanych (Dz.Urz.UE.L Nr 221) („Rozporządzenie") jest podstawowym aktem prawnym w Unii Europejskiej dotyczącym aut autonomicznych, który definiuje je jako samochody wyposażone w zaawansowane systemy technologiczne, które umożliwiają im poruszanie się bez udziału kierowcy. . Rozporządzenie określa również szczegółowe wymagania techniczne oraz procedury, które muszą spełnić systemy zautomatyzowanej jazdy (ADS), aby pojazdy wyposażone w takie systemy mogły uzyskać homologację i tym samym być dopuszczone do ruchu.

Rozporządzenie stanowi ważny krok w kierunku dopuszczenia do eksploatacji aut autonomicznych, ale w celu jego implementacji do porządku prawnego . konieczne jest **dostosowanie szeregu innych przepisów, w tym przede wszystkim przepisów o ruchu drogowym.** Niektóre państwa członkowskie Unii Europejskiej wprowadziły w związku z tym regulacje dotyczące testowania i, w ograniczonym zakresie, użytkowania samochodów autonomicznych (m.in. Holandia, Niemcy, Szwecja).

W Polsce, w **dniu 9 grudnia 2024 r. opublikowany został projekt nowelizacji Prawa o ruchu drogowym**, przygotowany przez Ministerstwo Infrastruktury. Projektowane zmiany przewidują możliwość wykorzystania dróg na potrzeby prac testowych **pojazdów zautomatyzowanych** tj. pojazdów zbudowanych do samodzielnego poruszania się przez określony czas (jednak wymagające interwencji kierowcy) oraz w **pełni zautomatyzowanych** tj. pojazdów autonomicznych niewymagających nadzoru kierowcy. Każdy podmiot, który będzie chciał uruchomić testy pojazdów autonomicznych, będzie musiał uzyskać zezwolenie i uprawnienie „organizatora prac testowych". Zezwolenie na prowadzenie prac testowych wydawać będzie Krajowy Koordynator Prac Testowych, w drodze decyzji administracyjnej na pisemny wniosek organizatora prac testowych.

Uchwalenie nowelizacji prawa o ruchu drogowym, dotyczące testów pojazdów autonomicznych, jest planowane w 2025 r., a proponowane zmiany mają wejść w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia ustawy.

III. Zmiany w zapewnianiu szerszego dostępu do danych – wymiana informacji między przedsiębiorstwami (Data Act).

Akt w sprawie danych to unijne rozporządzenie, które ma na celu stworzenie jednolitego rynku danych w Europie. Pełna nazwa tego aktu prawnego to Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2023/2854 z dnia 13 grudnia 2023 r. w sprawie zharmonizowanych przepisów dotyczących sprawiedliwego dostępu do danych i ich wykorzystywania oraz w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) 2017/2394 i dyrektywy (UE) 2020/1828 („Akt"). **Jego głównym celem jest zapewnienie szerszego dostępu do danych i ich wykorzystania między różnymi uczestnikami rynku, a także zwiększenie konkurencji na rynku danych. Przepisy rozporządzenia dotyczą zarówno danych osobowych, jak nieosobowych.**

Akt ma charakter horyzontalny i będzie stosowany do wszystkich sektorów gospodarki w celu regulacji wymiany danych między przedsiębiorstwami (B2B), między przedsiębiorstwami a konsumentami (B2C) oraz między przedsiębiorstwami a administracją publiczną (B2G).

W Akcie doszło do wzmocnienia uprawnień użytkowników w zakresie dostępu i wykorzystania danych generowanych przez urządzenia tzw. Internetu rzeczy (IoT) jest to sieć obiektów fizycznych — „rzeczy" —które są wyposażone w czujniki, oprogramowanie i inne technologie w celu łączenia się i wymiany danych z innymi urządzeniami i systemami za pośrednictwem Internetu. Urządzenia te obejmują zarówno zwykłe przedmioty gospodarstwa domowego, jak i zaawansowane narzędzia przemysłowe.

Akt przyznaje w szczególności użytkownikom większą kontrolę nad danymi generowanymi przez Internet rzeczy. Oznacza to, że użytkownicy będą mogli łatwiej przenosić swoje dane do innych usługodawców oraz decydować, kto może mieć do nich dostęp. Obecnie dostęp do takich danych mają często wyłącznie producenci urządzeń, co uniemożliwia użytkownikom korzystanie z konkurencyjnych usług posprzedażowych lub naprawczych. Akt wymaga, aby inteligentne urządzenia były projektowane i wytwarzane w taki sposób, aby dane generowane w wyniku korzystania z nich były domyślnie łatwo, bezpiecznie oraz, w razie potrzeby, bezpośrednio z poziomu urządzenia dostępne dla użytkownika oraz dla innych podmiotów przez niego wskazanych.

Akt wprowadza również ułatwienia przy zmianie dostawcy usług chmurowych. Należy przy tym podkreślić, że dotyczy to również dostawców spoza UE, o ile tylko świadczą usługi klientom na terytorium Unii Europejskiej.

Przepisy te dotyczą również sytuacji zmiany usługi chmury na lokalną infrastrukturę ICT. Prawa klienta i obowiązki dostawcy usługi przetwarzania danych w odniesieniu do zmiany dostawcy takich usług lub do przeniesienia do lokalnej infrastruktury ICT mają zostać jasno określone w umowie zawartej na piśmie, a dostawca usług przetwarzania danych udostępnia taką umowę klientowi przed jej podpisaniem. Proces przełączania usługi i przekazania danych do nowego dostawcy ma przebiegać szybciej i sprawniej, a wprowadzone w tym zakresie obowiązki mają zmniejszyć uzależnienie klientów od jednego dostawcy usług chmurowych. Od wejścia w życie Aktu danych obniżeniu uległy koszty zmiany dostawcy, a od 12 stycznia 2027 r. opłaty te nie będą nakładane.

W Akcie wprowadzono również regulację umożliwiającą organom sektora publicznego dostęp i wykorzystanie danych, którymi dysponuje sektor prywatny. Uzyskanie dostępu do danych prywatnych będzie możliwe tylko w nadzwyczajnych przypadkach, np. kiedy dane są niezbędne, aby skutecznie reagować na skutki klęsk żywiołowych, a potrzebnych danych nie da się na czas pozyskać w inny sposób.

Zgodnie z art. 50 Aktu, jego przepisy zaczną obowiązywać 12 września 2025 r., z tym, że przepisy ustanawiające nowe wymogi w zakresie projektowania i wytwarzania urządzeń Internetu rzeczy, będą miały zastosowanie do produktów wprowadzonych na rynek po 12 września 2026 r.

Rozporządzenie zostanie uzupełnione polską ustawą wdrażającą, nad którą obecnie trwają prace legislacyjne w Ministerstwie Cyfryzacji. Ustawa ta będzie między innymi określać mechanizmy nadzoru i egzekwowania przepisów Aktu, w tym organ nadzorczy i sankcje za naruszenie tych przepisów.

IV. Wpływ zmiany czasu na wynagrodzenie pracownika.

W tym roku zmiana czasu na letni nastąpiła w nocy z 29 na 30 marca. Jak co roku kwestia ta wiąże się z szeregiem wątpliwości dotyczących rozliczenia pracowników, którzy pracują na nocnej zmianie.

Zgodnie z Rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 4 marca 2022 r. w sprawie wprowadzenia i odwołania czasu letniego środkowoeuropejskiego w latach 2022–2026, w nocy z 29 na 30 marca 2025 r. dokonano zmiany czasu na letni. Nie ma jednak przepisów, które regulowałyby wprost kwestię rozliczenia wynagrodzenia i czasu pracy w związku z przesunięciem zegara o godzinę do przodu.

Jak wskazuje przyjęta w doktrynie opinia, za nieprzepracowaną wskutek zmiany czasu godzinę przysługuje pracownikowi wynagrodzenie przestojowe na podstawie art. 81 k. p. (w związku z tym, że pracownik pozostaje w gotowości do wykonywania pracy). Zatem w przypadku stałej miesięcznej kwoty wynagrodzenia, pracownik otrzyma wynagrodzenie w stawce miesięcznej wynikające z umowy o pracę, nawet jeśli nie przepracuje w związku ze zmianą czasu pełnego nominału czasu pracy. W przypadku stawki godzinowej pracownik również otrzyma za nieprzepracowaną godzinę przysługującą mu stawkę godzinową.

Przepisy Kodeksu Pracy tj. art. 151^7 oraz art. 151^8 wskazują, że pracownikowi pracującemu w porze nocnej, która obejmuje 8 godzin między godzinami 21:00 a 7:00, przysługuje za każdą godzinę pracy dodatek w wysokości 20% stawki godzinowej, wynikającej z minimalnego wynagrodzenia za pracę.

W związku z tym, że dodatek przysługuje tylko za godziny faktycznie przepracowane, pracownik, który z związku ze zmianą czasu przepracuje o jedną godzinę mniej, otrzyma niższy dodatek.

Jednakże z uwagi na brak przepisów wprost regulujących kwestie wskazaną powyżej, w razie sporu będzie on rozstrzygnięty jedynie przez sąd pracy.

V. Zmiany w rozporządzeniu o wzorach wspólnotowych (ochrona własności intelektualnej).

18 listopada 2024 roku zostało opublikowane rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2024/2822, które wprowadza zmiany w dotychczasowych przepisach dotyczących wzorów wspólnotowych (rozporządzenie Rady WE nr 6/2002). Część przepisów zacznie obowiązywać 1 maja 2025 r., a pozostałe 1 lipca 2026 r.

Dotychczas przedsiębiorcy mogli rejestrować „wzory wspólnotowe" na terenie Unii Europejskiej, jednak w wyniku potrzeby dostosowania terminologii do współczesnej struktury prawnej Unii Europejskiej, wprowadzono nowe określenie – „unijny wzór przemysłowy". Choć zmiana ta ma głównie charakter symboliczny, nowelizacja wprowadza także istotniejsze modyfikacje, które mają realne znaczenie dla przedsiębiorców.

Do tej pory rozporządzenie o wzorach wspólnotowych koncentrowało się głównie na ochronie wzorów związanych z produktami materialnymi, takimi jak przedmioty codziennego użytku. Wraz z rozwojem

technologii cyfrowych pojawiły się jednak nowe rodzaje wzorów, które nie miały materialnego odpowiednika.

Nowelizacja rozszerza zakres ochrony, obejmując także wzory wyrażone w formie cyfrowej, takie jak:

- grafiki,
- animacje,
- interfejsy użytkownika.

Ochrona obejmie również przestrzenne układy elementów, które pojawiają się np. w projektach wnętrz.

Celem tych zmian jest dostosowanie systemu ochrony wzorów do nowoczesnych technologii i umożliwienie ochrony nowych form twórczości, które mają coraz większe znaczenie. Rozwój technologii, takich jak druk 3D, znacząco zmienił sposób projektowania i reprodukcji produktów. Ochrona obejmuje teraz nie tylko same produkty materialne, ale także pliki cyfrowe, które umożliwiają ich odtworzenie.

Tworzenie, kopiowanie, pobieranie lub udostępnianie takich plików (na przykład modeli 3D) lub oprogramowania komputerowego utrwalających wzór przemysłowy bez zgody właściciela wzoru będzie uznawane za naruszenie jego praw.

Wprowadzenie tych przepisów pozwoli lepiej chronić prawa projektantów w obliczu dynamicznego rozwoju technologii, takich jak druk 3D, które umożliwiają szybkie i tanie kopiowanie chronionych wzorów.

Nowelizacja rozporządzenia wprowadza tzw. klauzulę napraw. Stanowi ona wyjątek od ochrony wzoru przemysłowego, który pozwala producentom i sprzedawcom części zamiennych na wytwarzanie i sprzedaż tych części, nawet jeśli ich wygląd jest chroniony wzorem przemysłowym.

Warunkiem jest to, że części będą używane wyłącznie do naprawy produktów złożonych (np. samochodów) w celu przywrócenia im ich pierwotnego wyglądu. Celem klauzuli napraw jest uniknięcie sytuacji, w której właściciel wzoru przemysłowego (np. producent samochodów) mógłby posiadać monopol na części zamienne. Taka sytuacja mogłaby prowadzić do sztucznego zawyżania cen lub ograniczenia dostępu do tańszych zamienników.

Nowelizacja wprowadza rozszerzenie katalogu dozwolonych form wykorzystania wzorów przemysłowych, które nie stanowią naruszenia praw ich właścicieli. Dotychczasowe przepisy pozwalały na wykorzystanie zarejestrowanego wzoru w celach prywatnych, niehandlowych oraz do celów doświadczalnych czy w ramach cytowania czy nauczania.

Nowe przepisy poszerzają ten katalog o wykorzystanie wzoru w reklamie porównawczej oraz w celu komentarza, krytyki lub parodii. Warunkiem jest, aby działania te były zgodne z uczciwymi praktykami handlowymi i nadmiernie nie utrudniały normalnego użytkowania wzoru. Dozwolone jest również wykorzystanie zarejestrowanego unijnego wzoru przemysłowego przez osoby trzecie w celu ekspresji artystycznej, o ile jest to zgodne z uczciwymi praktykami w przemyśle i handlu.